

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

زعفران

(کاشت داشت برداشت)

تهیه کننده: مجاهد مهدی علیشاهی

کارشناس طرح و برنامه مدیریت جهاد کشاورزی استهبان

مقدمه :

زعفران یکی از ارزشمند ترین و گرانبها ترین محصولات کشاورزی ایران است. نخستین مزارع زعفران در عصر مادها در نواحی همدان نهاوند بروجرد و کرمانشاه ایجاد گردید. و در اوایل اسلام نثار کردن درهم و زعفران بخصوص در شهر قم رواج داشته است.

در حال حاضر ایران بزرگترین تولید کننده زعفران در جهان با سهم نود درصدی از تولید جهانی را بعهده دارد. تولید جهانی زعفران حدود ۲۵۰ تن است و اسپانیا با تولید کمتر از ۱۰ تن حرف اول را در فراوری بسته بندی و تجارت زعفران می زند در حالی که دو سوم تولید زعفران جهان متعلق به ایران است. از میان استانهای کشور خراسان جنوبی رضوی مقام اول و استان فارس مقام دوم تولید را دارا است.

در استان فارس نیز استهبان با تولید ۱۵۰۰ کیلو زعفران خشک در سال و در سطحی معادل ۳۰۰ هکتار عمده ترین مرکز تولید زعفران در استان است و اخیرا در شهرستانهای دیگر استان از جمله آباده اقلید بوانات سپیدان و شیراز زعفران کشت گردیده است.

اهداف و مزایای کشت زعفران

- تغییر الگوی کشت بخاطر محدود بودن نیاز آبی خصوصا در مناطق کم آب (نیاز آبی زعفران ۳۰۰۰ متر مکعب- حدود یک سوم ذرت)
- امکان کشت در زمینهای شنی رسی و زمینهای با قطعات کوچک که امکان کشت سایر محصولات به علت عدم امکان کاربرد ماشین آلات سنگین در آنها اقتصادی نیست
- ارزش افزوده بالا و اهمیت صادرات (ارزش یک کیلوگرم زعفران معادل ۶ تن گندم و ۸/۵ تن ذرت می باشد)
- آسان بودن حمل و نقل
- خاصیت انبار داری
- اهمیت اقتصادی و اجتماعی
- زعفران گیاهی کم توقع و مناسب ترین گیاه برای مناطق محروم و دور افتاده می باشد.

گیاهشناسی زعفران :

زعفران با نام علمی (Crocus Sativus) از خانواده زنبقیان (Iridaceae) گیاهی علفی، چند ساله، بدون ساقه و پیازدار است. پیاز زعفران از نوع توپر و تقریباً کروی شکل با قطر ۳ تا ۵ سانتی متر و پوششی قهوه ای رنگ می باشد که در زیر خاک قرار می گیرد. هر پیاز ۶ تا ۹ برگ باریک، نظیر برگ علفهای چمنی تولید می نماید. برگها در طول فصل زمستان به رشد خود ادامه می دهند و در آخر دوره رشد و در فروردین ماه زرد رنگ می شوند. که در این موقع آنها را درو می کنند. زعفران خواب تابستانه دارد که از نیمه بهار و تابستان تا اوایل پائیز ادامه دارد و در این مدت اثری از برگ و گل در مزرعه دیده نمی شود.

ریشه های زعفران از نوع افشان هستند که از قاعده پیازها و

از روی دایره محیطی آن می رویند. گل زعفران اولین اندامی است که در اوایل پاییز ظاهر می

شود. در سال اول کشت، به علت ضعف پیازهای زعفران و عدم

استقرار کامل آنها در خاک و کشت عمقی، جوانه های گل زعفران توان کافی برای رویش ندارند و حتی برگها در سال اول دیرتر از معمول ظاهر می شوند.

پوشش گل زعفران از سه کاسبرگ و سه گلبرگ هم رنگ بنفش تشکیل می شود، به طوریکه تشخیص کاسبرگها از گلبرگها مشکل می باشد. تعداد پرچمها سه و طول میله پرچم دو برابر بساک است. بساک زعفران زرد رنگ می باشد. مادگی در مرکز گل زعفران قرار گرفته و دارای یک تخمدان است و از قسمت تخمدان خامه باریکی خارج می گردد. خامه طویل و کشیده بوده به رنگ زرد کم رنگ است که به یک کلاله شفاف قرمز نارنجی سه شاخه ای به طول ۲-۳ سانتی متر ختم می شود. سه کلاله همراه با خامه پس از خشک کردن، زعفران تجارتی را تشکیل می دهند. برای تهیه کیلو زعفران نیاز به ۱۲۰۰۰۰ هزار گل است.

ترکیبات شیمیائی زعفران

زعفران دارای ویژگیهای منحصر به فردی است که آن را از سایر گیاهان متمایز می کند. خواص طبی و درمانی زعفران توسط بزرگانی همچون زکریای رازی ، ابن سینا ، ابوریحان ، مورد بررسی قرار گرفته و جهت درمان یرقان ، تقویت قلب ، و آرامش اعصاب تجویز شده است.

قسمت مورد استفاده گل زعفران کلاله قرمز رنگ و ناحیه انتهایی خامه است که دارای ترکیبات شیمیائی متنوعی از جمله کربوهیدرات ، مواد معدنی ، موسیلاژ ، ویتامین ،رنگدانه و یک اسانس معطر به نام سافرانال و مواد طعم دهنده پیکروکروسین است.

خواص داروئی زعفران

-خوردن چای زعفران باعث هضم غذا می شود

-اثر مسکن درد درد

-باعث تحریک اعصاب می شود

-زعفران خون سازاست و گردش خون را آسان می سازد

-مصرف زعفران خونریزیهای بعد از زایمان را از بین می برد.

-قوای جنسی را تقویت می کند

-کبد را تصفیه وقوی می سازد

-سرفه را رفع و اثر مفید روی درمان برونشیت درد

-کلیه و مثانه را پاک می کند

-آرام بخش و خواب آرو است

-زعفران ضد تشنج است

-گاز معده را برطرف می کند

-ادرار آور است

-و اگر بالاخره می خواهید همیشه شاد و خندان باشید زعفران بخورید

آب و هوای مناسب زعفران :

زعفران گیاهی است نیمه گرمسیری و در نقاطی که دارای زمستانهای ملایم و تابستان گرم و خشک باشد بخوبی می روید. مقاومت زعفران در مقابل سرما زیاد است (۲۵-درجه سانتی گراد) و لیکن چون دوران رشد آن مصادف با پائیز و زمستان و اوایل بهار است طبعاً به هوای مناسب و معتدلی نیاز دارد. در دوره خواب یا استراحت گیاه بارندگی یا آبیاری برای آن مضر است بنابراین کشت و کار آن در مناطق گیلان و مازندران و مناطق گرم جنوب کشور معمول نیست. اراضی آفتاب گیر و بدون درخت که ضمناً در معرض بادهای سرد نیز نباشد برای رشد زعفران مناسب است زیرا باد سرد باعث گل کردن نامنظم زعفران می شود. با این وجود در برخی از روستاهای بیرجند و قاین در زیر سایه بوته های زرشک و درختان بادام که در تابستان کمتر آبیاری می شوند کاشته می شود. حداکثر دمای این گیاه بین ۴۰ تا ۳۵ درجه سانتی گراد و در ارتفاع بین ۱۳۰۰ تا ۲۳۰۰ متر از سطح دریا عملکرد خوبی را نشان داده است.

خاک مناسب پرورش زعفران :

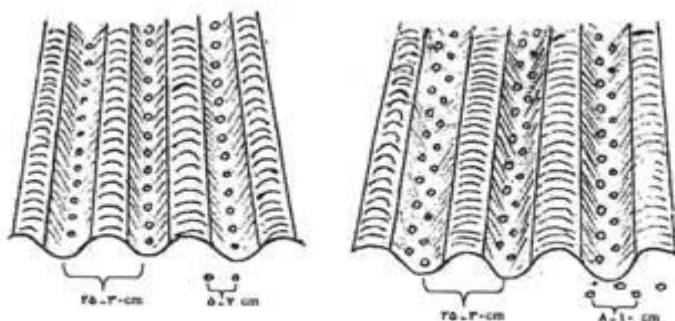
از آنجاییکه پیاز زعفران مدت نسبتاً زیادی (۷ - ۵ سال) در زمین می ماند. خاک زمین باید سبک یا ترکیبی از شن و رس باشد که پیاز بتواند در این مدت علاوه بر تامین مواد غذایی، در مقابل شرایط خاص منطقه ای نیز مقاومت نماید .

بنابراین جهت رشد و نمو مناسب گیاه و تولید محصول مرغوب و مطلوب زمین های حاصلخیز و زهکشی شده بدون درخت با خاک (لومی، لیمونی، رسی و شنی) و آهک دار که PH آن بین ۷-۸ باشد بر زمین های شور، فقیر و مرطوب، اسیدی ترجیح داد . زعفران در زمین هائیکه دارای قلوه سنگ یا علف های هرز یا مواد آلی پوسیده نشده باشد محصول خوبی نمی دهد.

-انتخاب پیاز و زمان کشت زعفران

برای احداث مزارع جدید ، پس از بیرون آوردن پیاز از زمین پیازهای درشت (بین ۹ تا ۱۵ گرم) و یک دست را جهت کشت انتخاب می کنیم. ضمناً پیازها باید بدون زخم و جوانه های آن بدون آسیب باشند و به صورت دانه تسبیحی کاشته شود بطوری که فاصله پیاز روی ردیف ۱۰-۷ سانتیمتر و عمق کاشت ۲۵-۲۰

سانتیمتر و فاصله ردیف ها ۲۰ سانتیمتر باشد که معادل ۵۰ عدد پیاز در متر مربع است .

پیازها بهتر است قبل از کاشت با سموم قارچ کش از قبیل سرزان، سری تیزان و گرامنیون و غیره به نسبت ۳۰۰ - ۵۰۰ گرم سم برای یکصد کیلو پیاز بر علیه بیماریهای قارچی ضد عفونی شوند. در موقع کاشت بهتر است پولک یا لایه خشک کف پیاز به همراه مقداری از پوسته آزاد روی پیاز جدا شوند تا جذب آب بوسیله پیاز آسانتر و جوانه زدن آن سریعتر انجام شود. مقدار کاشت پیاز بسته به ریزی و درشتی از ۱۰ - ۳ تن در هکتار فرق می کند بهتر است پیاز ها پس از بیرون آوردن از زمین بلافاصله کاشته شوند تا پیازها ضمن ادامه استراحت در زمین جدید مستقر شوند. از بیرون آوردن پیازها در اواخر مرداد به بعد باید خودداری کرد چون در این موقع بعضی از پیازها ممکن است

برای ریشه دادن و جوانه زدن آماده باشند. به همین دلیل باید فاصله بیرون آوردن پیازها تا کاشت کم باشد. بهترین مرحله در آوردن پیاز زعفران از زمین حدود نیمه اردیبهشت تا نیمه تیرماه به مدت ۶۰ روز می باشد که پیاز در مرحله خواب کامل است.

– آبیاری

زعفران به پنج آب اصلی و حساس نیاز مبرم دارد که درنقاط مختلف بسته به وضعیت آب و هوای منطقه از اواسط مهرماه تا نیمه اول آبان ماه آبیاری زعفران شروع می شود. یکی دو هفته پس از اولین آبیاری گلها ظاهر می شود که پس از اتمام آن باید نسبت به افزودن ۱۰۰ کیلو کود اوره در هکتار اقدام کرد و بلافاصله آبیاری دوم را انجام داد. ضمناً آبیاری تکمیلی زمستان در صورت عدم بارندگی ۱۵ تا ۲۵ روز باید انجام شود. آخرین آبیاری در زمان زرد شدن برگها و در اوایل بهار انجام می گیرد. آب آخر در بزرگ شدن اندازه پیازها اهمیت دارد و به زرد آب معروف است.

برخی تحقیقات انجام شده در خراسان رضوی در رابطه با اثر آبیاری تابستانه بر عملکرد زعفران نشان داده که آبیاری ۲۰ مرداد در افزایش عملکرد موثر است. زیرا اندامهای زایشی در نیمه دوم مرداد ماه تکوین و تمایز می نمایند(البته آبیاری در صورتی انجام شود که مزرعه مشکل کنه نداشته باشد).

* کوددهی

قبل از کاشت ۶۰-۴۰ تن کود دامی پوسیده + ۲۰۰ کیلو کود فسفات و پتاس در صورت توصیه آزمایشگاه ، در سالهای بعد کود دامی پوسیده ۱۵ تن + ۱۰۰ کیلو اوره بعد از گل در حین آب دوم به زمین داده می شود. مصرف کود فسفره و پتاسه در سالهای بعدی (یک دوره) صورت نمی گیرد. بهتر است قبل از کاشت نمونه خاک تهیه و به آزمایشگاه ارسال شود و میزان کود دهی بر اساس نتایج آنالیز خاک صورت گیرد .

در سال دوم و سالهای بعد هر سال در اواسط شهریورماه حدود ۱۵ تن کود حیوانی کاملاً پوسیده در زمین پخش می شود و حدود ۱۰۰ کیلوگرم نیز کود ازته بعد از برداشت گل در آب دوم به زمین داده می شود پس از اولین آبیاری بعد از ۵-۴ روز که زمین گاورو شد یک شخم سطحی به عمق ۵ تا ۱۰ سانتی متر به منظور سله شکنی و نرم شدن خاک و همچنین اختلاط کود با خاک انجام گیرد که این عملیات موجبات تسریع در رشد و میزان گل دهی زعفران را فراهم می کند. دقت شود نیاز به کود پتاسه در گیاهان غده ای و پیازی از سایر گیاهان بیشتر است. قابل ذکر است عمل شخم یا اصطلاحاً در استهبان کرکره کردن هر ساله قبل از اولین آبیاری انجام می شود ولی در خراسان عملیات کود دهی بعد از آب اول و به محض گاورو شدن خاک را به عمق ۱۰ سانتی متر شخم می زنند.

سله شکنی

همانطور که اشاره شد بعد از آبیاری اول به محض گاورو شدن زمین سطح مزرعه باید سله شکنی شود به نحوی که پیازها صدمه نبینند.

سله شکنی باعث می شود که گلها به آسانی از خاک بیرون آمده و کود حیوانی پوسیده با خاک مخلوط گردد.

محلول پاشی

محلول پاشی مزارع زعفران در دو نوبت در اواسط بهمن ماه و اسفند ماه زمانی که دمای هوا حدود ۱۵ درجه سانتیگراد باشد (یک روز آفتابی نسبتاً گرم) و با اطمینان از عدم بارندگی تا ۸ ساعت آینده و عدم یخ زدگی در شب ، می توان نسبت به محلول پاشی مزارع زعفران اقدام نمود . محلول مورد استفاده ، کود اوره به نسبت ۷ در هزار در یک هکتار یا کودهای تقویتی دیگر موجود در بازار که حاوی روی منگز کلات آهن و مس باشد انجام داد.

-وجین و دفع علفهای هرز

علف های هرز سبب کاهش محصول می شود علاوه بر این ممکن است در مراحل کاشت و برداشت زعفران مزاحمت هایی ایجاد و میزبان تعدادی از بیماریها و حشرات و به خصوص نماتد باشند. بطور معمول اولین وجین علف های هرز مزرعه زعفران بعد از برداشت گلها

و دومین آن در صورت لزوم بلافاصله در زمانیکه ۸۰ درصد علفهای هرز سبز شده اند انجام می شود. مازره شیمیائی با استفاده از علف کش سنکور و گالانت سوپر انجام می شود. ضمناً در تابستان هم می توان هم بصورت مکانیکی هم بصورت شیمیائی با علفهای هرز مبارزه کرد.

-مبارزه با آفات

از آفات مهم مزرعه انواع موش خرگوش و سایر جونندگان می باشد که با ایجاد تونل در زمین از پیاز زعفران تغذیه می کنند. یکی دیگر از آفات زعفران لارو پیاز خوار می باشد که پیاز ها را سوراخ کرده و از آنها تغذیه می کند.

گل دادن

پس از آبیاری اول (گلاب) به فاصله ۲ هفته و بسته به درجه حرارت هوا گلهای زیبای زعفران ظاهر می گردند در هوای نسبتاً گرم گلها دیرتر و در هوای نسبتاً سرد و در زیر سایه ی درختها گلها زودتر بیرون می آیند ضمناً هر قدر آب اول دیرتر داده شود با توجه به سردی هوا و تأخیر در آبیاری بیرون آمدن گلهای زعفران به تعویق می افتد و خطر سرمای زودرس پاییزه را به دنبال دارد.

زمان و نحوه چیندن گل زعفران

برداشت گل زعفران فقط با دست انجام می گیرد بهترین موقع برداشت گل به منظور مرغوبیت و عطر و رنگ زعفران صبح خیلی زود و قبل از باز شدن غنچه ها می باشد. برداشت گل یا غنچه زعفران احتیاج به حوصله و دقت زیادی دارد. عمل گل چینی به این صورت است که گل چین نوک غنچه را گرفته و گل را بیرون می کشد.

به طور خلاصه می توان روشهای صحیح برداشت و جداسازی زعفران از گل را این چنین ذکر نمود

* حتی المقدار سعی شود صبح زود و قبل از اینکه آفتاب تمام سطح مزرعه را بپوشاند اقدام به جمع آوری گل زعفران شود. به منظور مرغوبیت در عطر و رنگ زعفران گل زعفران را به صورت غنچه و صبح زود بچینید.

* گلها را در سبد یا ظرف تمیزی جمع آوری و در اولین فرصتی به محل جداسازی منتقل می نمایند. (از حمل گل در کیسه کود شیمیایی و پلاستیک زباله و غیربهداشتی بصورت فشرده جداً خودداری کرد.

* محلی که برای نگهداری گلها تا زمان جداسازی در نظر گرفته می شود باید کاملاً پوشیده، سرد، دور از گرد و غبار و شدت تابش نور آفتاب باشد و از انباشت آن (روی هم بودن) که باعث پلاسیده شدن آن (پژمرده) می شود خودداری کرد.

*مدت نگهداری گل نباید از ۱۰ ساعت تجاوز نموده و ترتیبی باید اتخاذ شود که بلافاصله پس از برداشت گل اقدام به جداسازی شود .

*قبل از شروع بکار جداسازی بایستی کارگران ناخن های خود را کوتاه نموده و دستها را با آب و صابون شسته و خشک نمایند.

*افرادی که حساس به گرده گل باشند باید حتماً جلوی دهان و بینی را با دستمال تمیز یا ماسکهای مخصوص بپوشانند.

*پس از اینکه ۱۵۰ تا ۲۰۰ گرم کلالة تر (رشته زعفران) در ظرف مخصوص بهداشتی جمع آوری شد باید بلافاصله به خشک کردن زعفران اقدام کنید

*سرعت در خشک کردن بعد از حداکثر کردن زعفران از گل دربالا بردن کیفیت بسیار مؤثر است.

*به منظور کنترل آلودگی های میکروبی که امروزه می توان به عنوان یکی از مشکلات اصلی محصول زعفران مطرح باشد، علاوه بر رعایت دقیق موارد ذکر شده فوق باید دقت شود که کود حیوانی حداقل ۱ تا ۲ ماه قبل از اولین آبیاری و شروع برداشت گل به زمین داده شود

پاک کردن گل زعفران (جداسازی) معمولاً به سه روش انجام می پذیرد

توجه : سعی شود از قیچی زدن برای پاک کردن گل استفاده نشود و فقط با دست عمل جداسازی انجام پذیرد تا بتوانیم زعفرانی بدون دم سفید و درجه یک تولید نماییم و همچنین امکان جداسازی ریشه

زعفران و پرچم زرد نیز می باشد که از نظر اقتصادی مقرون به صرفه می باشد.

الف : زعفران پوشالی درجه ۱: کلاله ها را از محل سه شاخه بدون زردی جدا می کنیم. (سه شاخه بدون زردی متصل به هم باشد.

ب : زعفران ممتاز (سرگل درجه ۱ : کلاله را از انتها بدون زردی جدا می کنیم. سه شاخه جدا از هم باشد.

ج : دسته سه شاخه قرمز متصل به خامه (ریشه) با ۲ تا ۳ سانت ریشه در هنگام پاک کردن زعفران استفاده از پتو ، پارچه های رنگی ، ابر و روزنامه چون رنگ آنها ثابت نمی باشد باعث می شود زعفران رنگ آنها را به خود جذب نماید و در موقع فروش زعفران کشاورزان عزیز دچار مشکل گردند بهتر است جهت پاک کردن زعفران از پارچه های سفید و تمیز و بدون پرز یا توری مخصوص استفاده گرد

-خشکاندن زعفران-

-بلافاصله پس از جداسازی زعفران عملیات خشک کردن صورت می گیرد

که معمولاً به سه صورت انجام می گیرد:

الف : بهترین روش برای خشک کردن که کم هزینه بوده و زمان بر نیست این است که ۴ پایه فلزی به ارتفاع یک متر بسازیم که دارای ۳ یا ۴ طبقه با فاصله ۲۰ سانتیمتر از هم باشد . طبقه ها از جنس توری و قابل حمل باشند. با قرار دادن ۴ پایه در کنار بخاری و با حرارت بالا و استفاده از باد پنکه سقفی یا رومیزی (دورکم) اقدام به خشک کردن سریع زعفران نماییم .

توجه : کلاله های زعفران تر را باید بصورت یکنواخت داخل طبقه ها پهن کنیم و آنها را روی هم انباشت نکنیم تا سریع تر خشک شوند .

ب- روش سنتی: کلاله جدا شده از گل را در سایه روی یک سطح قرار می دهند تا رفته رفته و به تدریج خشک شود. در زمانهای قدیم و بعضاً امروزه زعفران را در نور آفتاب خشک می کنند که این کار غیر اصولی بوده و باعث کاهش قدرت رنگدهی می شود و همچنین امکان آلودگی با مواد خارجی، گردوغبار را نیز افزایش داده و ارزش اقتصادی ندارد.

ج- روش تستینگ (الک و هیتر)؛ در این روش خشک کردن، مقداری زعفران مرطوب را در درون ظرفهایی به شکل الک که کف آن از توری ابریشمی تشکیل شده می ریزند و در فاصله حدود ۵۰ سانتیمتر از منابع حرارتی که ممکن است برقی یا گازی باشد که فاقد دود و بو می باشد قرار می دهند و پس از خشک شدن آن را درون ظروف سر بسته قرار می دهند.

وضعیت کشت زعفران در استهبان

زعفران به عنوان گرانبهاترین و ارزشمندترین محصول کشاورزی و داروئی جهان و از جمله گیاهانی است که با مقاومت در برابر خشکی نقش قابل توجهی در وضعیت اقتصادی و اجتماعی مناطق خشک و نیمه خشک پیدا کرده است. از سوئی درآمد نسبتاً خوب این محصول، دوره کوتاه کشت و نیاز آبی محدود کشاورزان منطقه استهبان را بر آن داشته است سطح قابل توجهی از اراضی به کشت این محصول اختصاص یابد و با توجه به قابلیت‌ها و پتانسیل‌های طبیعی میتوان سطح زیر کشت این محصول را افزایش داد.

با توجه به نیاز آبی زعفران که ۴۰۰۰ تا ۳۵۰۰ متر مکعب در هکتار در سال می باشد و کمبود آب در استهبان و سابقه کاشت آن که به بیش از ۲۰۰ سال می رسد و علاقه مردم به این کشت در شهر استهبان، سطح زیر کشت زعفران از اوایل کاشت تا سال ۱۳۷۰ به ۶۰۰ هکتار در حومه شهر رسید و از این سال به بعد به دلایل ذیل سطح زیر کشت مزارع کاهش یافته است :

۱ - با توجه به عدم مکانیزه بودن کاشت - داشت و برداشت

زعفران و گرانی مزد کارگر و ارزان بودن محصول زعفران

۲ - حفر چاههای عمیق اطراف شهر و اهمیت به کاشت گندم و

خرید تضمینی آن توسط دولت

۳ - عدم وجود شرکتهای بسته بندی و عدم خرید تضمینی

زعفران توسط دولت

که در حال حاضر به ۳۰۰ هکتار رسیده است با توجه به افزایش

نرخ زعفران در چند سال اخیر و خشکسالی های اخیر و کاهش

آب چاهها کشاورزان با توجه به نیاز آبی کم زعفران دوباره به

توسعه مزارع زعفران روی آورده اند .

عملکرد مزارع زعفران در استهبان :

مزارع زعفران در حومه شهر استهبان قرار دارد که حداکثر

تولید زعفران خشک در هکتار تا ۱۲ کیلو گرم بوده و متوسط

تولید در هکتار ۵ کیلو گرم زعفران خشک می باشد که با توجه

به سطح زیر کشت مزارع زعفران ۳۰۰ هکتار می باشد که کل

تولید زعفران خشک ۱۵۰۰ کیلو گرم می باشد.

مسائل و مشکلات مزارع زعفران :

- ۱ - به منظور توسعه و بهسازی و به زراعی مزارع زعفران نیاز به تخصیص تسهیلات بانکی می باشد
- ۲ - با توجه به عملکرد زعفران در شهرستان و کاشت پیاز بومی نیاز به کار تحقیقاتی و ترویجی جهت تغییر سیستم کاشت و نوع پیاز اصلاح شده می باشد
- ۳ - جهت برداشت بهداشتی و خشک کردن بهداشتی نیاز به تخصیص اعتبار جهت خرید وسایل و دستگاههای با تکنولوژی جدید می باشد
- ۴ - جهت افزایش ارزش افزوده زعفران تاسیس شرکتهای صادراتی و بسته بندی زعفران دراستهبان ضروری می باشد
- ۵ - دراستهبان آفت لارو پیاز خوار زعفران وجود دارد که تاکنون کار تحقیقاتی بر روی آن انجام نشده است که سالانه خسارت زیادی به مزارع وارد می کند جهت رفع این مشکل نیاز به کار تحقیقاتی دارد.
- ۶ - به منظور توسعه اقتصادی مناطق زعفران خیز و حمایت از این محصول استراتژیک بایستس علاوه بر ارتقا دانش و آگاهی تولید کنندگان در زمینه تولید صحیح ، با استفاده از ابزار و تجهیزات مناسب در کلیه مراحل کاشت داشت و برداشت و

جداسازی زعفران و جایگزینی روشهای مکانیزه و جدید با روشهای سنتی اقدام کرد.

بررسی قیمت جهانی

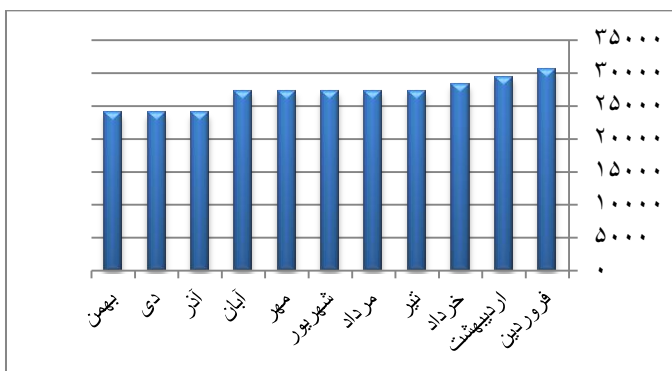
در صورت ایجاد تشکیلات منسجم در زمینه ی توسعه صادرات زعفران می توان به منبع عظیمی از درآمدهای ارزی دست یافت، قیمت زعفران ایران از حداکثر ۹۲۷ دلار برای هر کیلوگرم در سال ۱۳۶۲ تا ۳۴۴ دلار در سال ۱۳۷۳ نوسان داشته است؛ و در سال ۱۳۸۸ قیمت صادراتی این محصول بین ۲۳۰۰ تا ۳۲۰۰ دلار بود، و در حال حاضر قیمت زعفران به کیلویی ۱۵۰۰ تا ۱۹۰۰ دلار کاهش یافته است

با توجه به قیمت بالای محصول، متاسفانه افراد سودجو اقدام به انجام تقلب در زعفران می کنند.مهم ترین تقلبی که در زعفران صورت می گیرد وارد کردن مواد و ترکیبات مختلف بی ارزش و بعضا مضر و خطرناک به زعفران و عرضه آن به عنوان زعفران می باشد.از جمله گلرنگ اصفهان ، کاسبرگل همیشه بهار ، میخک ، زرد چوبه ، رشته های پخته شده و رنگ شده و گوشت عضلات گاو است. با توجه به شیوه های جدید آنالیز و کنترل کیفیت، این گونه تقلبات در کشورهای پذیرنده زعفران قابل تشخیص بوده و این امر لطمات جبران ناپذیری به بازار زعفران ایران، در سطح جهان وارد کرده است.

ناهماهنگی در رشد تولید و بازاریابی این محصول استراتژیک را از دیگر عوامل موثر در کاهش شدید قیمت ها می توان عنوان کرد. «در یک اقتصاد برنامه ریزی شده برای هر یک از محصولات کشاورزی هماهنگی و موازنه ای در رشد بخش های مختلف تولید، فرآوری، بسته بندی، حمل و نقل، بازاریابی، صادرات، توزیع و مصرف وجود دارد که در حال حاضر این هماهنگی در مورد محصول زعفران در ایران وجود ندارد.

با توجه به عدم تناسب میان سطح زیرکشت و میزان تولید زعفران در سالیان اخیر در ایران با توجه به انگیزه های اقتصادی و درآمد نسبتا مناسب محصول زعفران سطح زیرکشت و میزان تولید با میزان فرآوری، بازاریابی و صادرات متناسب نبوده که این امر، خطر کاهش شدید قیمت را به دنبال خواهد داشت.

نمودار قیمت یک گرم زعفران در سال ۱۳۸۹ به ریال

آنالیز شرح عملیات و هزینه های کاشت پیاز زعفران در سال اول

شرح عملیات	حجم عملیات	تعداد کارگر مورد نیاز	مبلغ (ریال)	توضیحات
خرید پیاز زعفران	۱۰ تن		۱۲۰۰۰۰۰۰	با توجه به اینکه میزان پیاز مورد نیاز جهت تولید محصول زعفران در هکتار ۶-۷ تن میباشد بنابراین جهت تولید پیاز بذری حداقل ۱۰ تن پیاز باید مصرف می شود
شخم	۳ بار		۹۰۰۰۰	
آبیاری	۱۵ ساعت		۱۲۰۰۰۰	
مرزبندی (کارگر)		۱۰	۲۰۰۰۰۰	
خرید کود دامی	۱۲ سرویس کامیون ۱۰ تن		۲۴۰۰۰۰۰	به ازای هر سرویس کامیون کود ۲۰۰۰۰۰ ریال پرداخت می گردد
خرید کود شیمیایی (کامل، فسفات)	۲۵۰ کیلوگرم		۱۶۵۰۰۰	
هزینه کارگر جهت کاشت و سرت پیاز		۷۰	۱۰۵۰۰۰۰	
هزینه آبیاری	۱۶۵ ساعت		۱۲۰۰۰۰۰	آبیاری پیاز در سال اول قبل از گل ۳ بار آبیاری می گردد و بار اول خاک آب باتوجه به خشکسالی و کم شدن دبی آب چاه و چشمه ها حداقل ۳۰ ساعت و دور آب بعد ۱۵ ساعت بوده و ۷ بار بعد از اتمام گل در صورت عدم بارندگی در زمستان آب مورد نیاز می باشد
هزینه کارگر آبیاری		۳۳	۴۹۵۰۰۰۰	هر دور آبیاری ۳ کارگر مورد نیاز می باشد
هزینه داشت (سله شکنی، کودسرك، مبارزه با علف هرز)	۲۵۰ کیلوگرم کود از ته	۴۰	۶۱۵۰۰۰۰	
جمع کل			۱۸۱۸۶۵۰۰۰	